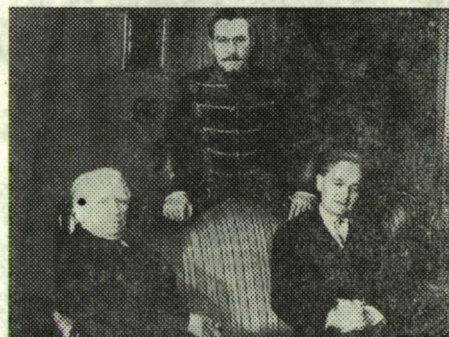

— Ugyanakkor tagadhatatlan, hogy a színházi vezetővé tett fiatalemberek — akik többnyire már nem is annyira fiatalok — sok tekintetben különb képességű és felkészültségű szakemberek, mint voltak sokan az elődeik közül.

— Ez így van, de azért van egy veszélyes ellentmondás ebben. Az, hogy a képesség és a tehetség között minőségi különbség van. A tehetség erkölcsi kérdés, erkölcsi kategória. Éppen annak az eldöntése, hogy a képességeimet mire használom. A tehetség ennyivel több a képességnél. Meg lehet tanítani a kutyát táncolni, az elefántot énekelni, a majmot trombitálni, de ez nem az erkölcsnek az a világa, amellyel színházat lehet irányítani. Adyt megfontolva: *Magyarországon tehetségesnek lenni, nagyobb karaj a közös fájdalomból.* Vagyis nagyobb felelősség! Felelősséget viselni és ébresztetni, ez volna a dolga a színháznak, Jó, tudom, nem vagyunk a reformkorban: a színházat is bele kell építeni abba a korba, amelyben élünk, és a kor állandóan változik. Folyton más formákat, más hangot kell keresni, s másfajta világot teremteni. De ezt a másfajta világot maga az ember csinálja az életben és a színházban is. Nem kellene tehát idegen szívvel kifordítani, otthontalanná tenni, mert úgy alkalmatlan lesz az életre.

Nem akarok én senkit vádolni, hiszen tudom, hogy nagyon jó képességű emberekről van szó. De nem hallgathatom el a véleményem, mert az becstelen hallgatás lenne: olyan tévutakon vannak, amelyekről, nem tudom, vissza lehet-e egyáltalán térni. Vissza lehetne ugyan, ha volna valaki, aki számon kér, aki igényt állít fel.

KISFALUDI STROBL
ÉS NÉMETH LÁSZLO KÖZÖTT

KODÁLY ZOLTÁNEKNÁL GALYATETŐN

Emlékszel biztosan egy interjúra, amelyben a fiatal rendező azt nyilatkozta, hogy a kispolgárságnak akar színházat teremteni. Itt és most! Ebben a társadalomban! Jó, akarja ezt, hiszen egyénileg megteheti. De miért nem kérdez vissza senki, hogy „Kérem szépen, miért tetszik ezt csinálni?”. „És kinek az érdekében tetszik ezt csinálni?”

Ebben a kritika is ludas, hiszen éppen neki kellene betáplálnia az igényt, a mi szellemünknek, társadalmi érdekeinknek és igazi értékeinknek megfelelőt. De a mai kritikának nincs valódi kapcsolata a színházzal. Ujjong a kétes értékűnek, s veszni hagyja, ami nem biztos, hogy a vesztőhelyre volna még szánva.

— Csakugyan volt már olyan pillanatom, amikor elhitted, hogy művészileg korszerűtlen vagy?

— Most vannak ezek a pillanatok. Próbálom magam elhelyezni valahova és látom, hogy nincsen számomra hely. Mondom neked, ezen a rezgésszámon itt nem lehet megszólalni.

— Ez még nem bizonyíték a Te korszerűtlenségedre! Inkább csak arra, hogy nem egy nyelven beszéltek. Hol van az a pont, ahol az utak ennyire szétváltak?

— Nem tudok erre mást mondani, mint hogy a magyar színház ennek a népnek